

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeridén, cui titulus „Fejérmegyei Napló“ a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter (Az általalok katolikusok főrekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ cím alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófhoz, 1895. márczius 6-án.)

Előfizetési árak:
1 évre 12 kor., 1/2 évre 6 kor., 1/4 évre 3 kor.
Egyes szám ára 10 fill.

Felolós szerkesztő:
BILKEI FERENC.

Segéd-szerkesztő:
KETSKÉS ELEK.

Megjelenik: kedden, csütörtökön és szombaton este.
Szerkesztőség és kiadó-hivatal: **Szent-István-tér 1.**
Egyes számok kaphatók: a dohánytözsékben.

Hadd szokjanak össze.

(ss) Körülbelül ez, vagy ehhez hasonló élv vezérelhetette a városi iskolaszék tagjait legutóbbi ülésén. Szirbek József elemi iskolai igazgató ugyanis indítványt nyújtott be, hogy miután az elmúlt 1903/4-iki tanévben az iskolaszék 4 új nő-tanítót választott, ezek a Selyem- és Szömörce-utcai iskolákhoz osztassanak be tanítani; ezen iskolákban fiúk és lányok külön tanteremben taníttassanak. Ezen életrevaló, s feltétlenül helyes indítvány azonban az iskolaszék egyhangulag — bár hosszabb vita után — elvetette.

Nagyon különösnek tartjuk, hogy az egész iskolaszékben senki sem találkozott, ki ezen indítványt igenis pedagógiai szempontból pártolta s elfogadása mellett szavazott volna. Széles, nagy Magyarországon, de meg a külföldön is, azt hiszem, nagyon kevés város dicsekedhetik azzal a pedagógiai felfogással, amellyel Fehérvár, hogy nagyszámú iskoláiban mindenütt sikerült a közös tanítást nem szerinti elkülönítés kizárásával keresztül vinni. Más városok iskolaszékai annyira elmaradtak a kor követelményétől, hogy nemcsak közös tanteremben, de még csak közös épületben sem tanítják együtt a fiukat és leányokat. Székesfehérváre a dicsőség, hogy fiúk és leányok korán „összeszokhatnak“ „a feltétlen közös életre“: Székesfehérváre a dicsőség, hogy kiküszöbölte azt „a természetellenes hagyományt“ mindenütt, hogy fiúk és leányok szigorúan elválasztva taníttassanak.

A Fejérmegyei Napló álláspontját a nőtanító-kérdésben ismeri az olvasó közönség és minél jobban fogják szaporítani a nőtanítók számát, annál előbb fogja az iskolaszék is belátni, hogy fiúk tanítására a nők, különösen a nagyobbaknál gyengék és fegyelmű tartaniok vajmi ne-

héz. Ha egyéb indok nem vezetne volna is Szirbek igazgatót indítványa betervezésénél ezen egyen kívül, elégséges ok lett volna annak elfogadására. Nem történik-e meg akárhányszor, hogy egyik-másik kamaszodó gyermek szembezáll tanítójával, durcászkodik, s megtagadja az engedelmességet? Ha meg meri ezt tenni az erős férfival szemben, mennyivel inkább bátorságot kap meg tenni a gyengébb nővel? S épen azért, ha már vannak tanítóink, bizza meg őket az iskolaszék leánykák tanításával és vezetésével, talán ők is szívesebben és nagyobb kedvvel tanítanak itt, mint a vegyes iskolákban.

De van az éremnek másik fele is. Őszinte választ kérek ugy az iskolaszéktől mint Wágner Antal vezetőtanító úrtól, ki érveiben oly gazdag beszéddel védte a vegyes iskolák feltétlen előnyét: csakugyan össze kell-e szokni a gyermekeknek már zsenge koruktól kezdve a későbbi „feltétlen közös életre.“ Csakugyan minden szerencsés házasság a vegyes iskolákban birja alapját; hogy a házasságok jó idején összeszokhattak, s minden boldogtalan házasságok oka az az átkos, nem szerinti elkülönítés, hogy a házasságok csak később szokhattak össze?

Igazán kíváncsi vagyok arra a statisztikára, mely hivatva lesz kimutatni: mennyi erkölcsi házson származik a korai összeszokásból. Az az egy bizonyos, hogy a leendő férj uraknak és feleségeknak, mielőtt vegyes iskolákba lépnek, mindegyiknek megvan legalább is a titkos ideálja, kik együtt drukkolnak és remégek; közös örömeik és fájdalmaik van, s néha holmi lovagias afférek is előfordulhatnak. Hogy azután ezen közös sympathia és a „feltétlen közös életre“ való eme alapos előkészület mennyire válik előnyére a tanításnak és főképp a nevelésnek, azt felfogni nem tudom.

Az egyik felszólaló úr folyton fiúk és leányok közös munkájáról, későbbi közös életéről beszél; s hogy mit ért ez alatt, vajmi bajos szavaiból kihámozni. Kétségsbe vonom, hogy fiúknak és leányoknak, férfiaknak és nőknek közös hivataluk van. Mindkettőnek külön kedély és érzelmevilága, külön hajlama, külön munkaköre és külön hivatása van. A gyermekleány bábuval, a fiu katonákkal, lóval, karddal és egyéb kússal, az ő sajátos természetének megfelelő játékokkal foglalkozik és ezek a játékok már előre jelzik mindkét nemnek jövő hivatását. Negerökösdvén mindkét nembeli gyermek, a fiu földművelésnek, mesterséget tanul, vagy tudományos pályára lép, a leány pedig köt, varr, hímöz, takarít, főz és résztvesz minden házkörüli munkában. Talán jó lenne a műhelyekbe is bevinni a leányokat, s viszont a konyhákba a fiukat, hadd szokjanak össze, „hadd ismerjék meg egymás jó tulajdonságait és gyengéit, hogy egymást igazságosan itélhessék meg.“

„Ha megszokják a közös munkát már gyermekkorukban, a további nehézségek meg fognak szünni.“ Nem tudom, miféle nehézségek; azt azonban tudom, hogy amennyire közös alapismeretekre van szükség leányoknak és fiúknak, ezen közös alapismereteket elsajátíthatják anélkül, hogy vegyes iskolákba kellene járniok, hisz minden iskolában egyformán tanítanak; ha pedig nem egyformán tanítanak, még a vegyes iskolák behozatalával sem érhető el a „közös munka“, mert minden iskolában más lesz a munka s így csak azon fiúk és leányok érthetnek meg egymást az életben is, kik egy iskolában sajátították el alapismereteiket.

Igenis szükséges a nem szerinti különválasztás, megköveteli azt mindkét nemnek egészen különös sajátlagos természete; mely külön-

A FEJÉRMEGYEI NAPLÓ TÁRCÁJA.

Asszonyi levél.

Székesfehérvár, 1904. jun. 23.

Édes Irmuskám!

Istenem! Ujra leány lettem. Éppen úgy éreztem magam ma reggel, mint leány koromban, amikor édesanyácskám csókkal ébresztett fel egy-egy áttáncolt éjszaka utáni édes álmomból. De ma reggel nem a gyengéd anyai csók ébresztett fel, hanem a kislányom csókja, mert hisz már két angyalkám van. Persze a kis gyönyörvirágom ma hamarabb ébredt a mamájánál, mert hát a másfél éves babák hamarabb szoktak ébredni, mint a bálózó mamák. S mikor a kis hamis azt látta, hogy az „édes mamuc“-kája még mindig szendereg, odamászott hozzám és csókolgatni kezdett.

Egy kicsit mintha bántott volna a lelkiismeret: nem való egy ilyen kétlányos mamának táncmulatságba járni; de azután megnyugodtam.

Miért ne! 18 éves koromban férjhez mentem, anélkül, hogy egy bált végigtáncolhattam volna, akkor azt ígérte a kis uram, hogy majd pótolhatom asszonykoromban. Igaz, hogy a két kis csóppéssé miatt eddig nem volt alkalmam; de 20 éves koromban még csak nem vagyok annyira vén, hogy ne táncolhatnám.

Nem is vagyok, mert hisz tegnap senki sem akarta hinni, hogy két kis angyalkám aluszik ide-haza. A piacon meg még mindig kisasszonyoznak. Sőt ezentúl is elmegyek, amikor a katolikus körben rendeznek mulatságot, mert tudod édesem, sehol sem lehet olyan jól mulatni, mint itt. Egy kedélyes vacsora, s utána még kedélyesebb tánc a kör kedves helyiségeiben, ujra leány-nyá varázsolják az embert.

Olyan jó kedvem volt, mikor a kis uram azzal a hirrel jött haza, hogy: „No mamuskám, 22-én a kath. kört mulatságára elmegyünk. Végy magadnak valami szép ruhát!“ Igen helyes lett a kis ruha, s én nagy boldogan indultam.

Jaj, de nem írok többet erről, mert hiszen még nem is számoltam be arról, amire kértél. Pedig eljártam ám küldetésemben!

Sajnálhatod szíve, hogy te is nem néz-

hetted végig, sok gyönyörűséget szalasztottál el. Először az elemi iskolába tévedtem be. Csak a végén tévedtem be. Csak a végén vettem észre, hogy tulajdonképp nem jó helyen járok. Végre ráakadtam a polgári iskolának a kiállítására. Nagyon csinos dolgokat láttam. A többek közt két hintaszék-takaró smyrnából kapták meg figyelmet. Halász Irén csinos függőnye, Hasz Ilona kalotsszegi műtője, Vértes Mária holbén terítője, Gerő Linus abrosza, Káldor Róza lucacshimzése stb. mind nagyon tetszettek. Igazán dicséretet érdemel a munkatanító Námessy Etélka kisasszony, hogy a növendékek ilyen szép dolgokat tudnak felmutatni.

Hanem soha oly szép kézimunkákat nem láttam, mint tegnap d. e. a zárdában. Tudod angyalom, ott egyik kiválóbb volt a másiknál.

Nem is tudom, melyik volt a legszebb. De talán a leggyönyörűbb volt Bem Mártha fehér miseruhája; aztán Veier Mária nagyon szép falvédőt, asztalterítőt csinált. Majoros Irén 12 személyes asztali garnitúrát hímzett remekül. Kovács Vilma szép imázsamolyt készített. Tóth Róza oltarterítője is nagyon szép. Különösen meg kell említenem Grohman Alizt, ki dacára, hogy még

Papp Károly Székesfehérvárott
Városház-tér, 5. szám alatt.
(Bejárát a Megyeház-utcáról.)
Mindennemű úri-, női-, gyermek- és egyen-ruhák, menyasszonyi kelengyék, függönyök, végáruk, valamint ágynemű-toll tisztítását elvállalom. — Gyász esetekben a legrövidebb idő alatti kiszolgálást ígerek. 2721 150-27

Mai lapunk 4 oldal.

leges nevelési rendszert tételez fel. Nem lehet fiukat és leányokat egyformán nevelni, mert mindkettőnek más a hivatása.

Közös iskolákban csak egy eredmény érhető el; az érzékiségnek idő előtti kifejlesztése. Folyton maga előtt látván az a fiú a leányt s a leány a fiút, feltétlenül oly gondolatok és érzelmek támadnak bennök, melyek nagyon is koraiak.

Ha pedig a „gyermek erkölcsi jellemének kialakulására” szükséges az ily tanítás, legjobb lesz a középiskolákba is bevinni a leányokat, mert mindenegyikét sarkalni fogja az a tudat, hogy feleletit „másnembeli gyermekek is hallgatják.” Legjobb lesz vegyes nevelő intézeteket felállítani; hol leányok és fiúk még jobban megismerhetik egymást, mint az iskolában.

UJDONSÁGOK.

— Személyváltozás a magyarországi ciszt. rendben az 1004—1907. isk. évr. Ma délelőtt jött a postával a nagy levél, mely általános érdeklődést kelt mindazon városokban, hol ciszterciák tanítanak; így városunkban is. Székesfehérvárott jelentősebb változás, hogy a főgimnáziumnak általános tiszteletben s közszeretben álló feje, *Szeucz Győző* megváltik állásától s Szent-Gotthárdra megy házfőnöknek, perjelnek. Városunkban, sőt megyénkben nagy a meglepetés, sajnáljuk mindannyian a lelkes igazgatót. Híre ugyan már előre járt ennek a lehető változásnak, de valóra csak most vált. Főző szívvel mondunk búcsúszt — de még nem végsőt — a derék, agilis férfinak, aki fényes tiszteletet szerzett állásának s intézetének. Helyét *Zalai Mihály*, pécsi tanár fogja betölteni, aki férfi kora delén nemes ambícióval veszi majd át a jóhírnévű intézet vezetését. Előre is üdvözljük *Zalai* direktort, akit városunkban már eddig is sokan jól ismertek. Nevezetesebb változások még, hogy *Unger Barnabás* s dr. *Torday Anyos* tanárok Pécsre mennek; helyöket *Richter Mátyas* s dr. *Bárdos József* tanárok fogják betölteni; *Richter Mátyas* Bajáról, hova csak egy éve távozott városunkból, dr. *Bárdos Pécsről*, hol csak néhány hónapja működött — dr. *Möcs Szaniszló* halála óta. — Talán többeket érdekel még városunkban, hogy a bajai főgimnázium igazgatója dr. *Hernér*

csak első polgárista, egész művészi dolgokat produkált. Egy szerény-csikot csinált; az igazán érdemes a megtekintésre. Azonkívül nagyon szépek a divánpárnáskák, a point-lace gallérok, az ajúr törülközők. A fehérneműek közül: az ingek gyönyörűek. Szóval az összes osztálymunkák nagyon szépek.

Dicsérik *Jácinta* és *Viola* tisztelendő nővérek és *Ebner Eliz* kisasszony szakavatott tanítását. — A rajzok és festések kiválóak. Itt a festésben különösen kitűnt: *Bóra Prohászka Irén* gyönyörű képeivel, párnáival és majolika festéseivel, azonkívül egy remek kályha-ellenzőjével. *Németh Margit* selyem blouseokat festett igen sikerülten. Itt is meg kell még említeni a kis *Grohman Aliz* egy szerviz majolika festésével. De most már többet nem írhatok, mert felebreált a kis *Ilonkám* és követeli a jussát, így tehát futnom kell.

Azt hiszem, meg vagy velem elégedve. Pá Edes!

A viszontlátásig ölel

Margitod.

Adolf, egri tanár lett, aki hosszabb ideig tanárkodott városunkban is. — Dr. *Mohár Samu*, pécsi tanár, ideiglenes nyugalomba vonul Szent-Gotthárdra, hogy nehéz asztmájából kigyógyuljon. — Dr. *Madarász Flóris* Zircről Egerbe megy tanárnak. — *Kalocsai Alán* teveli plébánossá lesz az elhunyt *Verbóczy István* helyére. — *Párkányi Norbert* tanár Zircre helyeztetett leányiskolai hitoktatónak. — A helybeli rendház házigondnoka *Reiszer Ottó* után dr. *Polgár Iván* lett. A templom gondnokává pedig dr. *Vargha* Damján nevezetett ki.

— A Kath. Kör estélye. Végtelenül örülünk, hogy ma már a Kath. Kör nem rendezhet sem ünnepélyt, sem mulatságot teljes siker nélkül. Általánosan tudott dolog lesz nemsokára, hogy a Kath. Kör ünnepélyei a legfényesebbek és legtöbb élvezetet nyújtanak, mulatságai pedig a legkedélyesebbek. A tegnapi mulatságon is olyan jókedv uralkodott, hogy még a deres hajú papák is táncra perdültek. Egyébként a tegnapi est azal a kellemes tapasztalattal is járt, hogy a Kör helyiségei ilyen kisebbszervi mulatságokra rendkívül alkalmasak. A *júlikszoba* kitűnő tánc terem, az *olvasó és társalgó* kedves visszavonuló hely, sőt még a kíváncsiakat sem zavarja senki, ha a biliárd-terem ablakán a tovasuhanó párokat akarják szemlélni. A tegnapi estély — mint irtuk — vacsorával kezdődött. Künn teritettek a Kör kerthelyiségében. Festői képet nyújtott az a szép társaság, amely a négy ivlámpa tövében felállított asztalok mellett helyet foglalt. Az izletes vacsora után tánc következett. A vacsora kezdetétől 11 óráig a katonazenekar játszott *Fricay* karmester vezetésével, majd pedig a *Csanyi Pista* bandája húzta a talp alá valót. A gondos háznagyok előrelátása az egész mulatságon meglátszott. Azt hisszük, a táncoló hölgyeknek van a legkevesebb panasza a mulatságra, pedig ez manapság ritkán történik meg. Már pitymallott s a madarak vigan csicseregtek, mikor a táncnak vége szakadt. De ekkor sem a jókedv híján, hanem: mert a hölgyek már teljesen kifáradtak. A jelen voltak névsora a következő:

Ifj. *Almássy Jánosné*, dr. *Balassa Imréné*, *Balogh Ferencné* és leánya *Márta*, dr. *Bierbauer Viktorné*, dr. *Csöppentzky Mihályné*, *Hávrának Lajosné*, dr. *Holly Gézáné*, *Holly Imréné*, *Ketskés Elekne*, *Kégl Miklósné*, *Kováts Erzsike* és *Ilonka*, *Köhler Józsefné*, dr. *Kövesi Istvánné*, *Lipp Ágostonné* és leánya *Etelka*, özv. *Nemes Józsefné*, özv. *Palánszky Sámuelné*, özv. dr. *Kieder Gyuláné* és leánya *Andrea*, dr. *Saára Gyuláné*, özv. *Schnetzer Nándorné*, özv. *Sebestyén Józsefné* és leányai *Magda* és *Ilonka*, dr. *Szabady Józsefné*, *Szegfű Ignácné* és leánya *Kata*, *Véber Józsa*.

Ifj. *Almássy János*, *Antoni Enok*, *Angeli István*, *Angeli Nándor*, *Angeli Ödön*, dr. *Balassa Imre*, *Balogh Ferenc*, *Bándy Boldizsár*, dr. *Bierbauer Viktor*, *Bilkei Ferenc*, *Chay Antal*, *Chinorány Ede*, dr. *Csöppentzky Mihály*, id. *Csucs István*, *Czollner Vince*, *Kornis István*, *Dömötör Zoltán*, *Eisenbarth Ferenc*, *Erdőssy Bódog*, dr. *Falvay Jenő*, *Hávrának Lajos*, *Heisz Rezső*, ifj. *Hermann Károly*, dr. *Holly Géza*, *Holly Imre*, *Horváth Viktor*, *Imrich Viktor*, *Kapitány Lajos*, *Ketskés Elek*, dr. *Kégl Károly*, *Kégl Miklós*, dr.

Klautz György, *Klökner József*, dr. *Kneifel Ferenc*, *Kneifel István*, *Kniesz Ferenc*, *Konrád Kálmán*, *Kováts Alajos*, *Kováts Antal*, *Kováts György*, *Kováts Károly*, *Köhler József*, dr. *Kövesi István*, *Kubik János*, *Lakatos Frigyes*, *Lehota József*, ifj. *Liehardt János*, *Lindermann Antal*, *Lipp Ágoston*, ifj. *Lukáts Lajos*, *Magyar Jenő*, *Majoros Ernő*, *Nagy Zsigmond*, *Námessy János*, *Neprösszel István*, ifj. *Németh István*, dr. *Palánszky Miklós*, *Pápay Nándor*, *Peék Gyula*, *Philipp István*, *Puly György*, *Reichard Tamás*, *Reisner Domonkos*, *Rehorszka Vilmos*, dr. *Saára Gyula*, *Schlammdinger Lajos*, *Schnetzer Ignác*, *Schnetzer Nándor*, ifj. *Sreit Ferenc*, dr. *Szabady József*, *Szokolcay Lajos*, *Szegfű Ignác*, *Szigethy Miklós*, *Szilágyi Imre*, *Takáts Béla*, *Tomm Béla*, dr. *Torday Anyos*, *Trummer Sándor*, *Tóth Artur*, *Tóth László*, ifj. *Turi Antal*, *Ulreich Lajos*, *Véber Jenő*, *Véber Károly*, ifj. *Véber Károly* és *Walch Károly*.

— Halálozás. Id. *Ackermann József* v. biz. tag tegnap 72 éves korában elhunyt. Temetése ma d. u. 5 órakor folyt le nagy részvét mellett. *Ackermann* bácsi tipikus alakja volt a városi közgyűléseknek, a hol állandó hallgatója és megfigyelője volt a tárgyalásnak. Persze az urak tudománya nem mindig alkalmazkodott az ő felfogásához. Sok jó anekdota maradt fenn utána. Egyet emondunk belőlük.

Egy ízben a saját munkásairól volt szó s a közgyűlés val: mi kis előnyt akart számukra megszavazni. *Ackermann* bácsinak sehogysem ment a fejebe, hogy kikről és mikről van szó, lévén a saját — mint ilyen — az ő szótárában idegen fogalom. Mivel azonban nagyon biztatták s a körülötte ülők öten-hatan is kiabálták a fülebe, hogy ő se legyen rosszabb a *Deákné* vásznánál, — legyintett egyet a kezével és kibökte a boldogító igit ilyenképpen:

— Nohát nem bánom én se. Éljenek a sajtosok!

— A várm. tiszti és a jegyzői nyugdíjválasztmány f. hó. 27-én tartják üléseit. A előbbinek tárgya *Hermann Mihály* adonyi hiv. szolg. nyugdíjaztatása, az utóbbié az elhunyt *badajki jegyző özvegyének nyugdíjügye* és beszerzendő nyugdíjkönyvecskék feletti határozat.

— Turul-lapdajáték. Közel 250 iskola vezetősége fogadta már el azt a rendkívül elmés, kedves és testedző lapdajátékot, amelyet *Halácsy Antal*, a *Barssay-utcai* áll. főgimnázium torna-és játékmestere talált fel. Már *Székesfehérvárott* is bemutatta *Halácsy* találmányát, és egy csapásra meghódított vele mindenkit. Ma a reális iskolai tornaverseny után szintén felhívta a közönség figyelmét játékaival, holnap pedig az elemi iskolai tornavizsgán (a vásártéren) a saját csapatával (felesége, orvosa és 6 tanítványa) produkálja magát. Mi már ismerjük ezt az elmés játékot, és mondhatjuk, hogy sok élvezetben lesz része, aki a holnapi tornavizsgára elmegy.

— A városi segédmérnöki állásra pályázatok: Ifj. *Kiss Károly* Temesvár, *Berényi Győző* Székhérvár, *Báttori István* Szombathely, *Vadas Lajos* Rácalmás, *Micsky Ferenc* Győr, *Paksy János* Kecskemét, *Tarján Emil* Bpest, *Adler Géza* Kolozsvár, *Szántay Endre* Bpest, *Strokmajer József* Nagykároly, *Vadász Pál* Baja.

— Zenevizsgák. *Tomm Béla*, a kiváló zene-tanár kedden délután 5 órakor tartotta a *Vörösmarty-kör* helyiségeiben tanítványai zenevizsgáját, mely kiváló sikerrel tesz tanuságát és biztosítja a szülőket arról, hogy gyermekeik a kitűnő tanár vezetésével mellett zene-tudásuk számára biztos és szilárd alapot szerezhhetnek.

Jámor Zsigmond zenetanár tanítványai holnap d. u. vizsgálnak a *Tóvárosi Kör* helyiségében. Felhívjuk rá olvasóink figyelmét.

Szlanynika Ferenc

férfiszabó

Székesfehérvárott, Szent-Imre-utca I. szám.

Ajánlom dúsan felszerelt raktáromat a legfinomabb tavasi és nyári angol és hazai szövetekből. Vállalkozom mindennemű őr-, egyen- és papi-ruhák legújatyanosabb ár melletti, korrekt és gyors elkészítésére. — Vidékre próba nélkül.

— **A székesfehérvári ügyvédi kamara** f. hó 19-én rendkívüli közgyűlést tartott, melynek egyedüli tárgya volt az országos ügyvédi gyám és nyugdíjintézet felállítására vonatkozó s az igazságügyminiszter által véleményadáás végett megküldött törvényjavaslat feletti tanácskozás és határozathozatal. A mennyire kívánatos lett volna, hogy ily fontos, életbevágó kérdés megvitatásánál az ügyvédi kamarai tagok lehetőleg nagy számmal jelenjenek meg, oly annyira sajnálatos dolog, hogy 100 kamarai tag közül csak 20 jelent meg, a mi arra enged következtetni, hogy az ügyvédek nagyrésze a törvényjavaslattal behatóbban nem foglalkozott s annak valami különös jelentőségét nem tulajdonít. Miután Dieterich Szilárd elnök a gyűlést megnyitotta, dr. Rádai Lajos mint előadó ismertette a törvényjavaslatot, kiemelve annak főnyelvi részeit s végül elfogadásra a legmelegebben ajánlotta. A vita során a felszólalók nagyrésze állást foglalt a javaslat ellen, a melynek megszámolt árnoldalait elfogadhatatlannak tekintik az egészét. Kenessey Gyula nem tartja a szabadság eszméjével, se lelkiismeretével sem összeegyeztethetőnek, hogy az ügyvédek kényszereszközökkel köteleztesse a nyugdíjintézetbe lépni s azért a javaslatot nem fogadja el, habár nemes intenciókat méltányolja. Hasonló értelemben szólal fel dr. Saára Gyula, a ki nagy jogtalanságot lát abban, hogy az évi járulékot fizetni nem képes ügyvéd nemcsak összes nyugdíj igényétől esik, hanem töröltetik az ügyvédi kamara lajstromából. Dr. Ferenc János rámutat arra, hogy a javaslat bizonyos tekintetben erkölcsösen eredményre vezet, mert az az ügyvéd, a ki pl. 30 éven keresztül pontosan fizeti évi nyugdíj járulékát s azután bármily körülménnyel fogva nem képes ezen kötelezettségének eleget tenni, elkeseredésében fegyvert fog önmaga ellen ragadni, hogy legalább családja részére megmenesse a kis nyugdíjat, a mely, ha ő tovább életben marad, úgyt ö rá, mint családjára nézve elvesztett. Dr. Csöpöntzy Mihály nem fogadja el a javaslatot, mert ellenkezik a nyugdíj intézmény alapszámjával, az évi nyugdíj járulékot 25—30 éven át fizető ügyvédet saját személyére nézve munkas kereset-képtelensége esetére nem biztosítja s csak az özvegyekről és az árvákról gondoskodik, és pedig elég szegényesen. Dr. Steiner Jákó sokkal magasabb, ideálisabb szempontokból óhajtja bírálni a javaslatot, mintsem hogy saját személyére gondoljon a nyugdíj törvény életbeléptetésénél, a mi szerinte önzés volna; a maga részéről elfogadja a javaslatot. Dr. Schlammadinger Jenő tulzottnak mondja azon aggályt, a mely az ügyvédi szabadságnak megszüntetését látja a javaslatban s hivatkozik az 1874-iki ügyvédi rendtartás megalkotásakor az ügyvédi kar által kifejtett ellenállásra, a mely arra irányult, hogy az ügyvédi kamarák felett semmiféle magasabb fokú fejelemi hatóság ne creáltsák, ma pedig az ügyvédi kar ennek fenállását megnyugvással veszi, a javaslatot el fogadja. Dr. Kneifel Ferenc hangsúlyozza, hogy a javaslat súlyosan terheli meg a kevés keresetű és vagyontalan ügyvédeket, pedig célja épen az, hogy ezeken és családjaikon segítsen; tudvalevőleg igen nagy azon ügyvédek száma, különösen Budapesten, a kik évi kamarai illetményeiket sem képesek fizetni, annál kevésbbé az újabb járulékokat; a nőtlen ügyvédekre nézve teljesen cél nélküli és megnehezíti az ügyvédi pályára való lépést, mert a kezdet nehézségeivel küzdő ügyvédek, még mielőtt egy fillért kerestek, érzékenyen megadóztatja. Elnök ezután szavazásra bocsátja a kérdést, melynek eredményeképp kimondatott, hogy a székesfehérvári ügyvédi kamara az országos ügyvédi gyám és nyugdíjintézet felállításáról szóló törvényjavaslatot általánosságban letárgyalván, azt szótöbbséggel elvetette.

A kamarai határozat az ügyvédi karban általános megnyugvást kellett, mert tény az, hogy

a szóban levő javaslat törvényerőre emelve egy oly intézményt, a mely egyértelmű volna az ügyis minden téren súlyosan igénybe vett ügyvédi kar újabb megadóztatásával, a mivel szemben az előny, a mely az ügyvéd személyére hárul, mondhatni alamszámra számba megy, az özvegyre eső nyugdíj pedig a legminimálisabb szükségletet sem elégíti ki s az ügyvéd társadalmi állásának legkevésbbé sem megfelelő. E mellett mai alakjában oly lényeges hibákban szenved, hogy a javaslatnak legvehemensbb védelmezői is a részletes tárgyalásnál igen jelentékeny módosításokat kívánnak javaslatba hozni.

— **Letört bimbó.** Devecseri Teruska, Devecsery Mihály helybeli iparos 17 éves leánykája Budapesten hosszas szenvedés után elhunyt. Temetése tegnap d. u. volt a kigyó utcai gyászházból.

— **Elítélt szocialisták.** Tegnap ült törvényt a bíróság Pintér Károly és Alváry Ferenc szocialista vezérek fölött, a kik a hatóság és társadalmi rend ellen nem egy esetben vétettek. Az előbbi egy hónapi fogházra és 40 kor. pénzbüntetésre, az utóbbi 15 napi fogházra és 20 kor. pénzbüntetésre ítélte. Alváry megbüntetését nem óhajtottuk, mert belátta tévedését és fakép-nél hagyta az elvtársakat. De a mult feletti való emlékedés bizonyára megfogja őt erősiteni megváltozott elveiben.

— **Állat az emberben.** Kinos szencziót kellett s ma már egész városban közbeszéd tárgyat képezi az a vadallati cselekedet, melyet egy fehérvári polgár követett el. Nagy Ignac Lakatos-utcai mosodás néhány héttel ezelőtt egy 15—16 éves, feltűnően szép gráci leányt — Janderen Karolinát fogadta magához, hogy gyermeket tölje a német nyelvet elsajátítsák. Az ütsebb ember azonban, a ki előbb kocsis, majd katonáknál őrmester volt, csakhamar a kosaras ember szerepre vállalkozott. Állandóan üdözte a szerencsétlen gyermeket, a ki e miatt kénytelen volt a helyét is odahagyni. Kedden este visszatért a ruháért. A gazda várta már és alaposan elverte a szerencsétlen gyermeket. A közellakók rémülve hallották a sikoltozást s a nádor-utcán sétálók is odacsoportosultak a ház elé, hogy csakhamar száz és száz ember hallgatta a rettenetes jelenetet. Olyan azonban a ki az agyongyórtó gyermek segélyére sietett volna, nem találkozott. (Szégyenére legyen mondva, de ilyen a mi népünk!) Végre egy, a házban lakó uriaszony a városházára sietett és a rendőröknek könyörgött, hogy sietve jöjjenek segítségül. A rendőr urak azonban nyugodtan szitták a pipájukat tovább, hivatásuk magaslatán ülve folytatták a köpködést, de a székérelt egyik sem emelkedett fel. Tanakodtak, hogy ők nem tudják, ki az inspekciós és hol van. Aztán azzal nyugtatták meg az összetett kézzel rimázkodó uriaszonyt, hogy tessék holnap reggel 10 órákor bejelteni az esetet, akkor majd a rendőség is utána néz. Valóban mód nélkül megható a méltóságos rendőr urak viselkedése, a kik miatt — a mint látszik — a város lakossága nyugodt lélekkel agyongyilkolhatja egymást, ez az ő flegmájukat megtörni ugyan egy parányira sem fogja. Ha a rendőrkapitányok, vagy a biztosok nyelvében nem sűtik őket, a maguk esztől ugyan az ujjukat sem mozgatják. A mint halljuk, épen a napokban kérték 20% drágasági pótlékok s a pénzügyi bizottság pártól fogja kérelmüket a közgyűlés elé terjeszteni. Meg vagyunk győződve, hogy a közgyűlés bokros érdemeikre való tekintettel nyaklól nélkül fogja teljesíteni óhajait. A szerencsétlen leányt a mentők eszméletlen állapotban szállították a Szent-György kórházba.

— **Végzet.** Szabadkőműves szóval végzetnek nevezik, mikor valaki megérdemelt módon pusztul el. Mi az ilyen szomorú végben is látjuk

az Isten ujját és nagyon sok esetben érezzük azt a lelki hatást, amit minden jóérzésű embernek egy-egy érettenítő példa szemlélésekor éreznie kell. Sok esetben a gyalázatos vég nem egyéb, mint az Isten büntetése. Ennek kell tekintenünk Vörös (Varga) Kati részeges koldusnő halálát is. Tegnap d. u. a hármashidon felül pár száz lépésre arccal a vízbe bukva találták. Úgy látszik, a ruháját mosogatta, s eközben érte aszerencsétlen vég.

— **A székesfehérvári ipartestület** f. 1904. évi június hó 29-én, vagyis Szent Péter és Pál napján a városháza nagytermében tanoncmunka kiállítás rendez s azt délelőtt 10 órákor fogja ünnepélyesen megnyitni. •

— **Rövid hírek.** Vásár hétfőjén a „Korona” vendéglőben idogáló Szaday Gyula erszébalfalvai lakos zsebéből a 820 koronát tartalmazó tárcáját valami zsebmetsző kilopta. — A vásár egyik remét, Kincse Gábor 56 éves szentendrei foglalkozás nélküli csavargót a rendőség illetősége helyére toloncoltatta. — Vogel Józsefet, Vnenk János gyolcsos kocsiát gazdája lova úgy megrugta, hogy most a kórházban ápolják. A kocsis bevallotta, hogy a bajt saját vigyázatlanságával szerezte.

— **Állatvásári forgalom.** 1904. évi június hó 19 és 10. napján megartott országos vásáron a következő számok bizonyították a kereslet és kínálat alakulását: felhajtott bika 36 darab, eladatott 15 drb. Felhajtott tehén 992 drb., eladatott 393 drb. Felhajtott üsző 611 drb., eladatott 109 darab. Felhajtott ökör 1461 drb., eladatott 465 drb. Felhajtott tinó 519 drb., eladatott 354 drb. Felhajtott borjú 118 drb., eladatott 31 drb. Felhajtott bivaly 29 drb., eladatott 1 drb. Felhajtott szamár 39 drb., eladatott 1 drb. Felhajtott ló és csikó 4124 drb., eladatott 1305 drb. Sertésvásár a fellépett sertés orbánc betegség miatt nem tartott meg.

— **Iskolai dolgozatok.** Egy újság mutatónak egy csomó iskolai dolgozatot közül apró diákokk írásműveiből. Nagyon kedves egy kis diák „tanulmánya” a kacsaról, a mely szóról-szóra a következő: — A kacsa egy alacsony, nehézkes állat, vagyis inkább madár, a mely rendszeren husból és tollból áll. A hus azonban csak akkor látszik, ha a kacsaát megfőzték, mert míg a madár nyers, a toll a husát eltakarja. A kacsa nagyon rosszul énekel, mert csunya, érdes hangja van. A kacsa szereti a vizet, mindig vízben uszálk, mert csak két lába van, ezek is nagyon kurták, úgy, hogy alig tud járni. A kacsa szivesen repülne, de nem tud, ezért tehát mindig csak uszik, végre azonban megleszik. — Egy Hedvig nevű kisasszonyka azt a földatott kapta, hogy írjon levelet egy Emma nevű barátjának. Hedvig kisasszony a következőképp tett eleget feladatának: Kedves Emma! Igazán nincs mit írnom és ezért zárom leveletem. Majd máskor is ír neked szerető barátódnál Hedvig.

— **A Gazdák Biztosító Szövetkezete.** A „Gazdák Biztosító Szövetkezete” Szeged város biztosításait a részvénytársaságok heves ellenzése dacára elnyerte. Szeged város közgyűlése döntött ez ügyben olyformán, hogy a jutányosabb ajánlatot tevő „Gazdák Biztosító Szövetkezete”-nek adta oda a tanács ellenzése dacára szavazattöbbséggel a biztosítást. Amint értesültünk, ezen közgyűlési határozat ellenében két felelőbezés adott be, amelyet Szeged város polgármestere a szabályok értelmében a belügyminiszteriumhoz juttat eldöntés alá. A felelőbezeések egyikét a kartell-társaságok összességé nevében 6 társaság írta alá, a második felelőbezeést pedig Kormányos Benő dr. vezetése alatt 25 érdektárs. A felelőbezeésekben a körül mozognak az érvek, amelyeket a részvénytársaságok évek óta különféle újságcikkekben, füzetekben, levelekben és előszóban a

Legelegánsabb cipők

készülnek Csúcs István kitűnő hírnevű cipész műhelyében. Pompás választékot tartok mindennemű lábbeliekből, melyeknek kitűnő minőségért felelősséget vállalok. Leghíresebb angol cipőkrémek és cipőfénymázak. **Raktár Székesfehérvár, Nádor-utca (Eisenbart óras mellett.)**

2729

52-9

„Gazdák Biztosító Szövetkezete“ ellen hangoztatnak, amelyek mind oda csucsosodnak ki, hogy oly nagy kockázatot, mint Szeged városa, nem szabad a fiatal szövetkezetre bízni. Miután a magyar királyi kincstári uradalmak mintegy 52 millió korona értékű kockázata szintén a „Gazdák Biztosító Szövetkezete“-nél van elhelyezve, ellenben Szeged város épületei ezen értéknek alig tizedrészt képezik, úgy igazán nagyon átlátszó és gyenge alapon álló érveket hoznak fel a közgyűlés döntése ellen és inkább úgy tetszik, hogy a fellebbezéssel most erőpróbát kívánnak tenni azok, akik a részvénytársasági elveket üdvösebbeknek tartják a szövetkezeti elveknél.

— Tűz. Kedden éjjel hatalmas fénysugár világította meg az eget városunk fölött. Fischer Lajosné Megyeház utcai házában az idén most már második alkalommal volt tűz. A minap az egyik szoba égett át, most pedig az istálló teteje pusztult el. Az istállóban Arnóthfalvy ezredes lovai voltak s a veszedelem valószínűleg a katonák vigyázatlansága folytán tört ki, a kik aznap szénát raktak a padlásra s közben dohányoztak. Az istálló teteje menthetetlen volt s a tüztőltség, illetőleg az összefutott néptömeg munkája inkább csak a lokalizálásra szorítkozott. A megriadt lovakat idejében ki tudták hajítani és a Kálozi vendéglőben elhelyezni.

A tüztőltség működéséhez volna néhány szavunk. Szívesen elismerjük a mi önkéntes tüztőltnök önfeláldozó működését, a dícsérettel sem fukarkodunk, de elmondjuk észrevételeinket is a közérdek szempontjából. A keddi esti tűzhöz jó félóra mulva érkeztek a városi tüztőltnök, a mikor már sok segíteni való dolguk nem volt. Sokan megbotránkoztak ezen a késedelmen. Pedig a valódi ok abban rejlik, hogy most alakították át a tüztőltnösi telefonokat s így nem telefon, hanem staféta útján értesültek a veszedelemről. A tüztőltnök egyrésze pedig Nagy Ignác mosodás jóvoltától épen a tűz kitörése idején mentő szolgálattal teljesített. Nagyobb baj ennél az, hogy a tüztőltnök a vízszerszere nézve tájékozatlanok voltak. Például nem tudták azt, hogy a buza-iaci csatorna vizét nyár idején elfogják és a várarki csatornát öblítik ki vele. Így jó időt eltöltöttek a cső elhelyezésével és annak kitanasztásával, hogy ott víz nincs. Mi úgy gondoljuk, hogy a tüztőltnök az egész város területéről tájékozva kellene lenni, térképtüknek kellene lenni, hogy adott esetben legalább hozzávehetők meg lehessen állapítani, hogy honnan szerezzék be a vizet. Mindezt csak a közérdek szempontjából említjük fel.

Magáról a tüzesetről csak annyit jegyzünk meg, hogy egyes mentők önfeláldozása meglepő volt. Különösen heroikus módon tűntette ki magát városunk Poncius, Kiss Mihály, a ki dr. Szabady József ügyvéd fáját lepedőkkel, szalvétákkal és ponyvákkal leterítve s vízzel keletlen meglocsolva, biztosította a veszedelem elhárapózása ellen.

— **Betörő-banda.** A tisztelt banda nem megy ugyan *elsőrendi*-számba, de azért mégis igényt tarthat arra, hogy az újságok megemléskés érdekeit. Tagjai: Jakab István bicskői illetőségű 30 éves pincér és hajó-szakács (aki különben egész Amerikát összejárta.) Báró Lajos debreceni illetőségű, 27 éves pékségéd és Krátki Ede morvaországi illetőségű, 30 éves szobafestő. A Varga István Alsókirályosor 2. számú vendéglőjében tartott tanácskozmányt a legközelebbi betörésre vonatkozólag; de ez nem akadályozta őket abban, hogy 3 elefántosont biliárdgolyót el ne lopjanak. Ehrental korcsmárosnak kínálták megvételre, de ekkor már a rendőrök jelentkeztek vevőkül és vivőkül: a golyókat elvették, őket pedig bevitték a dutyiba. Egyébként pedig feljelentették őket a bíróságnál.

A pesti bikaviadal.

Fölvitt a kíváncsiság Budapestre, hogy miután tavaly Madridban láttam igazi spanyol bikaviadalt, összehasonlítást tegyek közte és a pesti játék közt. Őszintén mondom, hogy soha nagyobb komédiát, a komolyságnak nagyobb iróniáját és parodiáját nem láttam, mint mikor a pesti spanyol bikaviadalt az igazival összehasonlítottam.

Maga az aréna szép, sőt meglepően impozáns.

A bikák azonban annál keserveesebbek. Ha beszélhetnék a bika-társadalomról, a pestieket a bika-társadalom nagypapái és nagymamái, valamint a megroggyant, lump aggregénei közé soroznám. Ezek nem imponálnak mint spanyol rokonaink, hanem szánalmat keltenek. Soványak, görheselek, hogy az oldalbordáikon klavirozni lehetne. Mikor Madridban az első bikát kirohanni láttam, rettenetes izgatottság fogott el, — itt mindenki nevetett, még az asszonyok is. Szegény bika úgy szaladt a vörös posztótol, mintha kergették volna. A toreadorok pedig adták a bankot, mintha félnének tőle. Lótottak-futottak előtte, pedig okosabban tették volna, ha szénával kínálják. Az igazi bikaviadalnak legérdekesebb jelente a bika kirohanása. Mikor az öserőnek, a vadságnak, vért-szomjazó szilajságnak megtestesüléseként vérben forgó szemekkel száguld a porondra. Ezeket úgy kellett kitalizálni s oly életuntást tanusítottak, hogy az ember nem tudta, sirjon-e, vagy kacagjon fölöttük? A harmadik — egy tehén — és a negyedik dicsekedhetek némi bika allűrökkel, talán láttak is valaha igazi arénát, de az igaziaknak csak halvány másolatai.

Maguk a toreadorok nagyon harmad- és negyedrangú urak. A gyöngé állatoknál adták a vakmerőt, de az erősebbeknél folyton a deszkapalánk árnyékából tekintgettek a szemek közé. Űgyesebbet kettőt láttam, a harmadik Pouly lehet. A különbséget köztük és a valódi viadorok közt a banderilla vetésében láttam. Szabály az, hogy a banderillát (szigonyyal ellátott botocska) valamint a matador törét is a szembe rohanó bikának két szarva közt áthajolva üssék bele a vállába. Ha a szúrás nem így történik, a publikum bizonyosan kifütyöli őket. Ezek messziről futva, oldalt kerülve ejtik meg a szurást. Ezért mondom, hogy nagyon harmad- és negyedrangú toreadorok, a kiknek Spanyolországban csak mellékszerep juthatna. Az igaz, hogy a bika hátán keresztül ugrálnak, (ezt Spanyolországban nem láttam) de könnyű azt megcsinálni ilyen gyenge állatokkal, földhöz is vágják őket, — az is a bikától függ, a bika átugorja az egy méteres korlátot, — az se nagy virtus olyan könnyű testtel.

A mit a pesti újságok írnak, az nagyrészt hazugság. Először is az újságíró urak — úgy látszik — sohasem láttak igazi viadalt, másodsor: a Poulyék jól kitanasztáltak, hogy a pesti újságíró urak nagyon hasonlítanak a szent Márk-téri galambocskákhoz s szívesen csipegetik a buza szemeket. Igazán és őszintén ajánlom mindenkinek, hogy se a pénzért, se az idejéért ne aldozza a pesti bikaviadal megtekintésére, mert irtózatosan csalódni fog.

Bilkei Ferenc.

SZERKESZTŐI ÜZENET.

Észünk ágában sínes meglepdesni a babért, mely a Székesfehérvári Hírlap homlokát ékszíti azóta, hogy a szoban forgó eszper 1806-iki néppárti szereplését bebizonyította. Ez tényleg megtörtént. Igaz ugyan, hogy, mint az előző sok évtized, s az azóta ismét le folyt nyolc év bebizonyította, nem politikai meggyőződés, hanem csak személyes és egyéb motívumok voltak rugói e szereplésnek, de megtörtént. Azonban egy ilyen esetből atarni kúsnit valkinek politikai párt-állását, az mégis különös dolog. Mi ilyent nem memánk tenni. Mi például ismeünk egy szép nevű kasznárt a bodajki ketületből, ki valamikor a néppárt mellett is korteskedett s ha valaha valami baja történnék — soha sem itrók, hogy ime! látszik, hogy néppárti! Mi ismertünk olyan szerkesztőt

is, a ki függetlenségi elvei dacára örökös csipkedésével és persziflázsaival lejáratja egy város függetlenségi párti képviselőjét, a minek szinte következménye, hogy abban a városban a függetlenségi párt talán örökre elvesztette a talajt, s a kormánypárt ölébe esett. Mi azonban mindennek ellenére sem mernénk azt írni, hogy az a jó ur kormánypárti. (Úgy bizony! Asmódi).

Nyilttér.)*

Üzlet-áthelyezés.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szives tudomására hozni, hogy **műfestő- és vegyészeti tisztító-intézetemet**

f. évi május hó 1-től **Haltér I. szám** alá (Kaltneckert-ház halpiacra néző oldalán) helyeztem át.

A nagyérdemű közönség szives megbízásait a jövőben is kérve — vagyok

2758 10—9

teljes tisztelettel
Rehorska Vilmos.

*) E rovatban közlöttékért nem vállal felelősséget a Szerk

Van szerencsénk a nagyérdemű közönségnek becses tudomására adni, hogy a **KESZEI-féle, székesfehérvári, jóhírnevű gyárat** átvettük s azt mostantól kezdve

Borza Ignác és Társa

néven tovább vezetjük.

Egyben igen kérjük a mélyen tisztelt közönséget és kereskedő urakat, amennyiben

kocsi alkatrészekben, kész gazdasági- és uri kocsikban, hajlított famunkákban, tüzörmön hajlított és kerti székekben s asztalfelszerelésekben

bármiféle szükségletük volna, forduljanak teljes bizalommal hozzánk s iparkodni fogunk jó munkánkkal és méltányos árainkkal a t. vevőközönség igényeit minden tekintetben kielégíteni. **Fatörzsek metszését is elvállaljuk.** Megrendelések azonnal eszközöltetnek. **Masznáit kocsik becsereftetnek.** Uri-kocsi raktárunkat a legrovidebb idő alatt felállítjuk. 10—7

2768

Kiváló tisztelettel
Borza Ignác és Társa
Székesfehérvár,
Széchenyi-utca 81. szám.

Saját termésű Ó-bor literje 30 kr. kapható üvegekben Kováts Pál fűszerkereskedőnél.

2777. 5—4.

Nyomatott az Egyházmegyei Könyvnyomdában, Székesfehérváron.